

(„Hvilke oplysninger kan stats- og udenrigsministeren give om forhandlingerne vedrørende Suezkanalen?“).

Ordføreren for forespørgerne (Alsing Andersen): Det problem, der foreligger til behandling for tinget i dag, har ved flere lejligheder været genstand for drøftelse mellem regeringen og det udenrigspolitiske nævn. Under disse forhandlinger i nævnet har der været enighed mellem de pågældende partier og regeringen om, at det ville være rigtigt på et eller andet tidspunkt at bringe dette for hele det danske samfund så vigtige spørgsmål frem til offentlig behandling i folketinget.

Derfor har venstre, det konservative folkeparti, det radikale venstre, Danmarks retsforbund og socialdemokratiet tilladt sig at stille følgende forespørgsel til den højtærede stats- og udenrigsminister:

Hvilke oplysninger kan stats- og udenrigsministeren give om forhandlingerne vedrørende Suezkanalen?

Vi tillader os at imødesee den højtærede stats- og udenrigsministers redegørelse i denne sag.

Stats- og udenrigsministeren (H. C. Hansen): Den forespørgsel, som er stillet til mig om, hvilke oplysninger jeg kan give om forhandlingerne vedrørende Suezkanalspørgsmålet, giver mig lejlighed til overfor det høje ting og dermed overfor offentligheden at redegøre for denne sag.

Krisen omkring Suezkanalen har udviklet sig med stor hast og har givet anledning til, at jeg to gange har måttet rejse til konferencer i London og desuden har deltaget i et skandinavisk udenrigsministermøde i Stockholm. Det har derfor hidtil ikke været muligt her i salen at orientere folketinget om den løbende udvikling i dette spørgsmål. Jeg har dog, som også den ærede ordfører for forespørgerne gjorde opmærksom på, ved flere lejligheder drøftet spørgsmålet i det udenrigspolitiske nævn.

Jeg tror, det vil være nyttigt som baggrund for den aktuelle situation i al korthed at sige nogle indledende bemærkninger om Suezkanalens historie og om den betydning, Suezkanalen har haft og i stadig større omfang har for den internationale handel.

Den franske ingeniør Ferdinand de Les-

seps udformede omkring midten af forrige århundrede en plan til bygning af en kanal, som gennem landtangen ved Suez skulle forbinde Middelhavet med Det røde Hav, og ved to koncessioner gav den daværende tyrkiske vicekonge i Ægypten i 1850'erne Lesseps tilladelse til at stifte et selskab med den opgave at bygge en kanal gennem landtangen og at drive denne kanal i 99 år, regnet fra den dag, da kanalen officielt blev indviet. Dette skete i november 1869, således at koncessionen ville udløbe i 1968.

Suezkanalkompagniets juridiske stilling og forhold til den ægyptiske regering blev reguleret ved de to koncessioner fra 1850'erne, som jeg lige har nævnt, og ved en kontrakt fra 1866 mellem vicekongen af Ægypten og Suezkanalkompagniet. I disse tre aftaler indeholdes bl. a. bestemmelser om, at Suezkanalens drift ved udløbet af koncessionsperioden, det vil altså sige i 1968, skulle overgå til den ægyptiske regering. Endvidere er det heri bestemt, at kompagniet er et selskab, som er undergivet ægyptisk lov. Dog skulle selskabets interne forhold bedømmes efter fransk lov.

I oktober 1888 indgik de 9 magter, som dengang var særlig interesseret i Suezkanalen, nemlig Tyskland, Østrig-Ungarn, Spanien, Frankrig, Storbritannien, Italien, Nederlandene, Rusland og Tyrkiet, den såkaldte Konstantinopelkonvention, hvori der tilsikres alle magter fri og stedsevarende brug af Suezkanalen. I konventionens art. 1 hedder det således — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til at bringe nogle citater —

„at Suezkanalen stadig skal stå åben for ethvert handels- og krigsskib uden flagdiskrimination i krigstid såvel som i fredstid. I overensstemmelse hermed kan de kontraherende parter hverken i krigstid eller fredstid indskrænke kanalens fri benyttelse. Kanalen kan aldrig være genstand for blokade.“

Og i art. 14 i konventionen fastslås det, at de forpligtelser, parterne har påtaget sig ved konventionen, ikke er bundet til varigheden af kanalkompagniets koncession.

Denne konvention, som under drøftelserne i anledning af den ægyptiske regerings nationalisering af Suezkanalkompagniet har spillet så stor en rolle, er ikke underskrevet af Ægypten, men af den tyrkiske sultan,